

GŁOS NARODU

NR. 87. — ROK XXV.

KRAKOW, CZWARTEK DNIA 12. KWIETNIA 1917 R.

WYD. POPOŁUDNIOWE.

CENA ZA OGŁOSZENIA (INSERATY):

Zwyczajne: 1 wiersz pełnowyści lub jego miejsce K. — 20
 Za wiersz 1 pełnowyści lub jego miejsce — 40
 Nadesłane za wiersz pełny lub jego miejsce — 1 —
 Nekrologi i zawiadomienia od wiersza pełnego — 1 —
 Komunikaty prywatne, po kronice od wiersza pełnego — 1 —
 Załączniki prospekty i cyrkularze, broszurki — 1 —
 itp. dla zamieszczenia prenum. za 100 egz. — 2 —
 dla miejscowych prenum. za 100 egz. — 1 —
 Przy kilkunastu zamieszczeniach inserat, nadesłane-
 go itp. udziela Administracja odpowiedniego rabatu.

PRENUMERATA „GŁOSU NARODU“ WYNOŚI, W KRAKOWIE W ADMINISTRACJI: MIESIĘCZNIE K. 3-80. KWART. K. 11— POŁROCZ. K. 21— ROCZNIE K. 40—

Za odnośnienie do domu w Krakowie, lub za przesyłkę pocztową do Austro-Węgier, Niemiec i Królestwa Polskiego dolicza się po 60 hal. miesięcznie. — Cena Nru wynosi w Krakowie: Wydanie poranne 12 hal. Wydanie wieczorne 8 hal. Na prowincyi: Wydanie całodziennie 16 hal.

ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ULICA ŚW. KRZYŻA L. 11.
 TEL. REDAKCYI 190. — ADMIN. I DRUKARNI 3344. — TELEGR.: „GŁOS NARODU“ KRAKÓW.

ZAMAWIAĆ DZIENNIK MOŻNA:

Przez urzędy pocztowe, Agencje dzienników, lub też wprost w Administracji „Głosu Narodu“ w Krakowie.

WPŁATY MOŻNA USKUTECZNIAC:

1) Przez Pocztową Kasę Oszczędności Nr 23.993
 2) Przez Filij Banku Krajowego w Krakowie na rachunek bieżący Wydawnictwa „Głosu Narodu“
 3) Przekazem pocztowym pod adresem Administracji „Głosu Narodu“ w Krakowie, ul. św. Krzyża L. 11.

Warunki pokoju

W OŚWIETLENIU ROSYJSKIEM.

Amsterdam. „Utro Rossii“ ogłasza rzekome warunki pokojowe, proponowane przez Niemcy. Mają one być następujące:

Alzacja i Lotaryngia pozostają niemieckie, Belgia odzyska samodzielność jednak bez prawa posiadania wojska, południowo-słowiańskie narody otrzymają autonomię. Polska otrzyma samodzielność bez wojska, Kurlandia przejdzie do Niemiec, Armenia otrzyma turecki protektorat, Rumunia zostanie odbudowana, Dardanele zostaną ogłoszone jako neutralne, ale pod zwierzchnictwem Turcji.

Z kongresu Kadetów.

Petersburg. B. kor. Na trzecim posiedzeniu kongresu partii narodowej wolności Miluko w swej mowie podkreślił zasługi stronnictwa lewicy około organizacji rewolucji. Minister ruchu Nekrasow również zaznaczył, że jeżeli nie przyszło do anarchii, to przypisać to należy organizacyjnej czynności stronnictwa lewicy i ich organów, to znaczy radzie reprezentantów robotników i żołnierzy. Min. rolnictwa Szingarew omawiał kwestję zaopatrzenia w środki żywności i przedstawił ciężki spadek objęty po dawnym rządzie.

NA FRONTACH ROSYJSKICH.

Berno. B. kor. „Petit Parisien“ donosi z Petersburga: Na niektórych frontach wiadomość o abdykacyi cara znana była dopiero po trzech tygodniach. Wiadomości z frontu na ogół są zadowalniające; tak samo nowe stosunki między oficerami i żołnierzami. Wobec wielkich trudności transportowych odwołano z frontu wszystkich urzędników kolejowych.

Biuletyn turecki.

Konstantynopol. (B. kor.) Ag. Milli donosi: Główna kwatery ogłasza dn. 11 b. m. Front Iraku: Naszym konnym oddziałom powiodło się na południe od Felludza zmusić dwie angielskie kompanie do przejścia z prawego brzegu Eufratu na lewy, przyczem pojmano 5 Anglików, a zabito 30. Z obu stron Tygrysu nie było działalności bojowej. Posuwanie się naszych wojsk naprzód na północnym brzegu Dżabla, trwa dalej. Nieprzyjacielską dywizję kawalerii, znajdującą się przed tym frontem, trzy razy wyrzucono z jej stanowisk. Na froncie kaukaskim na ogół tylko obustronna działalność patroli. Jedną z naszych kompanii powiodło się zająć część nieprzyjacielskiej pozycji ubezpieczającej i utrzymać się w niej. Nieprzyjacieli utracił przysięm 30 ludzi. Z innych frontów nie doniesiono o żadnych szczególniejszych wydarzeniach.

W MEZOPOTAMII.

Wiedeń. Urzędowy komunikat z Mezopotamii z 10 b. m.: Turcy, którzy — jak 6 b. m. doniesiono — cofnęli się w kierunku Kifri, zamierzają teraz wykonać łącznie z drugą armią, operującą na lewym brzegu Tygrysu, ruch odwrócić przeciw siłom angielskim zgromadzonym między rzekami Schatt el Athaim a Disla i powstrzymują Rosyan nad górnym biegiem Dżabla. Nasze wojska oznajmiły w dn. 8 b. m. zajęcie lewego brzegu Schatt el Athaim. Wzięliśmy Belad i Harbe, stacje na północny zachód od Bagdadu, a w niedzielę wzięliśmy 200 jeńców.

Siły zbrojne Stanów Zjednoczonych.

(h) Wobec zapowiedzi Stanów Zjednoczonych, że wysła armię operacyjną do Europy, interesującym będzie zapoznać się ze stanem liczebnym i organizacją wojska Stanów. Nie mamy dokładnych wiadomości o ostatecznym rozwoju jego organizacji. Rozwoju, który z pewnością w czasie wojny pozostanie znaczny. Opieramy się jedynie na cyfrach z r. 1913 i 1914.

Wojska Stanów składają się z następujących części: a) armia regularna (Regular Army), b) gwardia narodowa — czyli milicja (National Guard albo Organised Militia) wreszcie c) rezerwa milicji, która składa się z ochotników (Volume Army).

W skład regularnej armii wchodzi:

1. 31 pułków piechoty, każdy po trzy bataliony o czterech kompaniach. Do każdego pułku należy oddział karabinów maszynowych z dwoma karabinami.
 2. 15 pułków kawalerii po trzy szwadrony i jednym oddziale karabinów maszynowych.
 3. 6 pułków artylerii polowej, z których każdy ma 6 baterii po 4 dział. Razem więc lekka artyleria liczy 144 armat.

4. Artyleria wyrzecz — która liczy 170 kompanii w tem 40 kompanii torpedowych.
 5. Najlepsze są oddziały techniczne, gdyż przed wojną istniały tylko trzy bataliony pionierów, każdy o czterech kompaniach. — Kilka lat temu zapadła w kongresie uchwała powiększenia tej części armii o dalsze 3 bataliony, uchwała ta przed wojną nie została jednak wykonana.

6. Uzupelnienie armii stanowi jeszcze 12 kompanii wywiadowczych, tren złożony wyłącznie z ludzi cywilnych i oddział monturowy liczący 700 ludzi.

W myśl przepisów wojskowych armia regularna nie przekraczała dotychczas liczby 100.000 ludzi.

Znacznie liczniejsza jest gwardia narodowa. Według ustanowionych przepisów składać się ona ma ze 142 pułków piechoty, 12 pułków kawalerii, 24 pułków artylerii polowej, 24 pułków ciężkiej artylerii, 16 batalionów pionierów i 18 batalionów oddziałów wywiadowczych.

Według wykazów z r. 1914 było w rzeczywistości zorganizowanych tylko 142 pułków piechoty, 6 pułków kawalerii, 8 pułków artylerii polowej i 7 batalionów pionierów. Stan liczebnym zamiast 134.000 ludzi wynosił tylko 7040 oficerów i 99.620 żołnierzy.

Z powyższych cyfr widzimy, że o szybkim zorganizowaniu półmilionowej armii amerykańskiej na razie przynajmniej mowy być nie może. Nie braknie wprawdzie ochotników, ale braknie odpowiedniej ilości kadrowego materiału. Na armię półmilionową potrzeba go około 250 tysięcy. Tymczasem armia regularna i milicja dostarczyć mogą zaledwie — i to w najlepszym razie — 170.000 żołnierzy. Nie dotykamy kwestyi oficerów, które

przedstawia się jeszcze gorzej. Wielkie trudności stanowi także brak oddziałów karabinów maszynowych. Wojsko regularne amerykańskie rozporządza 92 karabinami maszynowymi, milicja nie posiada ich wcale. W obecnej zaś organizacji wojskowej na jeden pułk piechoty przypada ich przeciętnie 12, a czasem i więcej. Półmilionowa armia musi posiadać ich setki, do czego brak zupełnie wyszkolonego materiału.

Według obecnie przyjętych prawideł wyszkolenia wojskowego zorganizowanie armii półmilionowej, któraby odpowiadała nowoczesnym wymogom wojny, zajmie około sześciu miesięcy czasu. — Może Ameryka potrafi ten czas cokolwiek skrócić wobec faktu, że otrzyma w początku dobry materiał żołnierski. Anglia i Francja pomogą do kompletowania korpusu oficerskiego, tak, że za pięć miesięcy armia amerykańska może być zdolna do akcji.

Z rewolucyjnej Rosyi.

MILUKOW O STOSUNKU ROSYI DO SKANDYNAWII.

(h). „Aftenposten“ ogłasza rozmowę swego korespondenta z Milukowem, w której ten wypowiada szereg komentarzy pod adresem Norwegii. Oświadczył on, że Rosya idzie teraz za przykładem Norwegii z roku 1905, przeprowadzając plebiscyt nad przyszłą formą rządu. Wszystko przemawia za tem, że Rosya stanie się republiką. Stosunek odmłodzonej Rosyi do państw skandynawskich będzie jak najlepszy. Nie wierzy on w jakiegokolwiek zaborec plany Rosyi w stosunku do obu państw. Rosya nie ma żadnego interesu w tem — o czem może stanowczo zapewnić — aby zdobyć sobie jakiś port norweski, gdyż ma obecnie swe atlantyckie porty na wybrzeżu Murmańskim. Geograficzne położenie Rosyi wskazuje jej raczej potrzebę szukania drogi do morza na południe. Dlatego posiadanie Konstantynopola jest warunkiem życia dla Rosyi. Niemiecki handel po wojnie nie śmie się rozwinąć.

O odrębnym pokoju ze strony Rosyi nie może być mowy, mimo zmiany rządu. Natomiast sądzi Milukow, że w lecie nastąpi koniec wojny.

KONTROLA CZEIDZEGO NAD PROWIZORYCZNYM RZĄDEM.

Jak donosi petersburski korespondent „Petit Parisien“, zjawia się u Czeidzego deputacya dawnej carskiej gwardyi, składająca się z 2 oficerów i 15 żołnierzy, która przedłożyła mu szereg życzeń i zapytań. — Między innymi zapytano, czy członkowie komitetu żołnierzy i robotników nie chcą sami utworzyć prowizorycznego rządu. Na to oświadczył Czeidze:

opierając się na Stachu. Kazek stanął w szeregu.

Zrozpaczeni mieszkańcy wsi biegali bezładnie w różne strony. A pożar szalał coraz potężniej, ogarniając coraz nowe budowle. Jak zapalki zapalały się strzechy jedna od drugiej, tak, iż o ratunku prawie mowy być nie mogło. Stachowi zaś się zrobiło biednych chłopów. Byłby chętnie biegł ratować, ale karnosć żołnierska trzymała go w szeregu.

Właśnie kapitan przechodził obok niego. Stach wyprostował się.

— Kapitanie, proszę posłusznie, czy nie wolno by skończyć i rozebrać kilka chałup, aby ogień stłumić?

Kapitan spojrzął ostro.

— Nie czas na to — lada chwila Moskale będziemy mieli na karku.

Odwrocił się do adiutanta.

— Poruczniku — zabrac broń; porzuconą przez Moskale. Wyznaczyć osobny konwój jeńców. Za kwadrans wracamy. Aha — czy patrole wysłane za Moskalami już wróciły?

— Nie, komendancie.

— To źle. Musimy zaraz ruszyć — już świta — ręką wskazał na wschód.

Stach spojrzął we wskazywanym kierunku. Na nieboskłon, dotychczas pomyślnie czarny, zaczął rysować się wązki jasny paseczek.

W szeregach rozmawiano wesoło. Wszyscy mówili jeden przez drugiego. Tyle wrażeń przeżyli przed chwilą.

„Na razie nie, wolimy kontrolować postępowanie obecnego rządu. Możliwość, że sami obejmiemy ster władzy, nie jest wykluczona“.

Wielka kooperatywa kolejarzy.

(h) Trudne stosunki, w jakich obecnie pracować muszą kolejarze, roznieciły wśród nich gorące pragnienie stworzenia silnej organizacji samopomocy, któraby umożliwiła niejednemu z nich przetrwanie krytycznych czasów. Początek akcji dał dyrektor c. k. kolei państw. w Krakowie radca dw. Zborowski, zakładając w r. 1915 kuchnię personalną, która miała służyć personalowi kolejowemu pracującemu w zdobytych terytoriach, w kraju przez wroga opuszczonym i ogłoszonym ze środków żywności. Za drobną kwotę można w niej otrzymać posiłek o każdej porze dnia i nocy.

Pogarszające się z każdym dniem stosunki żywnościowe oraz gorące poparcie akcji przez c. k. radcę dworu Zborowskiego, jak również usilne starania wicedyrektora c. k. radcy sekcji Dr Starzewskiego o przyobleczenie rzuconych myśli w realne kształty, doprowadziły wszczęcie akcji na nowe drogi. Stworzono własne zakłady przemysłowe: piekarnie, masarnie, warsztaty warszawskie, zajęto się rolnictwem, uprawą jarzyn, ziemniaków, wreszcie zwrócono się do handlu by, wykluczając szeregi pośredników, otrzymywać towar możliwie wprost z pierwszej ręki. Praca ta wydaje cenny plon, bo w ciężkich czasach wojny częściowo odsuwa troskę pracowników kolejowych o zaspokojenie gwałtownych potrzeb codziennego życia.

Na to wskazuje garść cyfr, które przypadkowo doszły do naszej wiadomości. W kuchniach 9-ciu wydano w ciągu roku 1916 blisko półtora miliona porcji czarnej kawy po 10 wziętnie 14 hal., około pół miliona porcji herbaty po 10 hal., około pół miliona zup posilnych i potraw mięsnych w cenie od 20 hal. do 1 kor. 20 hal., podczas gdy obrót w handlu przekroczył parę milionów koron a obrót we warsztatach szwajskich osiągnął kwotę powyżej 70.000 koron.

Zbliżający się czwarty rok wojny nie pozostaje bez wpływu na dalszy rozwój tej akcji. Jak dowiadujemy się, zamierzono zaprowadzić wzorowe gospodarstwo mleczne, celem zapewnienia mleka dla dzieci i chorych kolejarzy, tuteżni nierogacizny, gospodarstwo rybne, warsztaty, sadownictwo, nadto popierać pszczeńnictwo.

Na cele biura gospodarczego stoi od początku wszczęcia akcji radca kolejowy Józef Ślaskowski, któremu przydzielony jest, jako zastępca. Dr Zdzisław Poźniak wraz z innym personelem.

Do powyższej sprawy powróćmy jeszcze, na razie zaznaczamy, że i urząd państwowy może na niwie apropracji dokonać wielkich rzeczy, zwłaszcza, gdy w granicach przepisów służbowych urzędu swe instytucje handlowe, przemysłowe i rolne na podstawie wzorowych przepisów kupiectwa, omijając formę przestarzałą szeregu aprobat.

Niespodziewany napad.

(Dokończenie).

Nagle te same postacie żołnierskie wydobyły się z ciemności — patrol wracał. Padła komenda i linia cada posunęła się naprzód. Szli, jak dudy. Każdy seiskał kureczko karabin. Wpatrzony w błyszczące we wsi światła. Kazek, który siedział niedaleko, w pewnym momencie podsunął się ku niemu i przykładając usta prawie do jego ucha szepnął:

— Podobno pilnują — będzie ciępo. Stach tylko nerwowo skinął głową.

Jak poszept cichy — przypłynął skądś rozkaz: Padnij! Stach poczuł pod sobą żagony ścierniska. Przytulił się do ziemi.

— Skokami naprzód!

Ubiegli kilka kroków i znowu padli.

Nagle w oddali kilkunastu kroków w ciemnościach nocy zamajęczało coś przed krzakami, ku któremu Stach ostrożnie się podsunął. Człowiek?... Jeszcze raz podpełzli kilka kroków.

Wtem z prawej strony zdaleka huknął nagle wystrzał. Echo poniosło go po lesie. Odpowiedział mu w tej chwili drugi, trzeci...

— Spozreżli nas — pomyślał Stach.

Wprost niego krząk poruszył się, błysnęło, a nad jego głową coś żółtawie zaświegotało. Równocześnie spozreżli sylwetkę uciekającego szybko człowieka.

— Ognia! — rozległ się donośny głos. Nie można się było już dłużej ukrywać. Stach nerwowo seiskał karabin, zniżył w uciekającą postać i pociągnął cyngiel. Równocześnie na całej linii zagrzmięła palba.

We wsi zakotłowało się jak w ulu. Dolaływały z oddali okrzyki i nawoływania. Linia tyralierska szła już w pełnych skokach naprzód, strzelając gęsto. Moskale widocznie byli na napad przygotowaniu, gdyż i od wsi zaczęły coraz gęściej nadlatywać kule. Z żalonym świstem przecinały powietrze, uderzając tu i ówdzie głuchym i dziwnym przymknął na chwilę oczy, czuł dziwny zamęt w głowie. Tętna były mu przyspieszonym tempem, opanowywało go dziwne jakieś odurzenie.

— Naprzód — wyrzucił ich ze wsi!

Głośno hurra! było odpowiedziać. Strzelec poderwali się z ziemi i jak huragan ruszyli naprzód.

Wtem trwały blask rozświetlił ciemności. Rósł on, potężniał z każdym momentem. Stach, który pędził z przymkniętymi powiekami, rozwinął je.

— Aha — Moskale wieś palą — przemknęło mu przez głowę.

Od wsi nowa salwa — w mgnieniu oka dojrzał Stach, jak dwie — trzy postacie biegnące przyspieszonym tempem i zwały się na ziemię. Wściekłość go opłoniła.

Przed nimi huknęło nagle: „Ura!“ — mo-

skiewskie. A więc już — dopadli! Zakotłowało się. W pewnym momencie w blasku ognia dostrzegł Stach przed sobą szary szyniel i wykrzywioną, dziką twarz. Pchnął silnie bagnietem. Coś nagle na nim zaciężyło. Szarpiął i pognął dalej. Głową otaczał go zamęt i wrzaski. Wtem glos wyrzucił o coś twardego, aż mu w oczach wszystkie jasności stanęły. To go oprzytomniło.

Stal pod chałupą wiejską. Zdała widział, jak Moskale uciekają, rzucając karabiny, za nimi gnali jego towarzysze. Napad udał się. Chwile jeszcze trwała strzelanina i gonitwa. Moskale pierzchli w las, pozostawiając kilku jeńców, rannych i zabitych.

Zabrzmiął sygnał. Na ulicy wioskowej zebrała się kompania. Przy blasku płomieni przelicyli się. Brakło pięciu. Trzech z nich leżało na zagonach pod wsią, a dwóch ciężko rannych przyniesiono po chwili na płaszcach.

Komendant ocierał pot z czoła. Twarz mu się śmiała — był zadowolony. Stach nadawońce oczyma szukał swego towarzysza. W zamęcie stracił go zupełnie. Wreszcie gdzieś na końcu wsi dojrzał powoli włokącego się Kazka. Podbiegli ku niemu.

— Co ci? czyś ranny?

— Psiekurwe — przestrzelił mi rękę.

Krew ciekła przez rękaw płaszcza. Ostrożnie zdjął mu Stach ubranie, urwanym reżkawem koszuła na przedce przewiązał ranę i

Wtem na drodze od lasu, w którym zniknęli Moskale, zamajęczało kilka postaci, biegły szybko ku wsi.

— Patrole! patrole! — poszedł szepot po szeregach.

Oficerowie skupili się w gromadkę koło komendanta — adiutanta pobierał naprzeciw.

Po chwili w kręgu światła pożaru ukazało się kilku żołnierzy. Prowadził ich sierżant, który szybko podszedł do kapitana i chwilę z nim rozmawiał. Stach dosłyszał tylko wyraz „kozacy“.

Kapitan spokojnie zapalił papierosa, poczem zwrócił się do otaczających go oficerów.

— Panowie, już czas!

Szeregi zwinęły się na miejscu, rozpadły, a po chwili ostatni już żołnierze znikali w mrocznym wnętrzu lasu.

Purpurowe blaski przepelniały już powietrze, kiedy po szybkim a utrudzającym marszu kompanie spotkały się u przeprawy. Dzień wstawał — upalny dzień letni. Zmęczeniu strzeży ożywił się na myśl, że na drugim brzegu czeka śniadanie. Wszyscy wracali zadowoleni, mimo, iż w każdym oddziale po kilku brakowało. Stach tęsknym spojrzeniem objął Wisłę — przypominała mu ona Kraków.

W. Horowicz.

Wojna z Ameryką.

Dwuletni program wojny.

Berlin. „United Press” donosi: Amerykański sztab generalny obstaruje przy tem, ażeby program wojny został ustalony na 2 lata, jakkolwiek nie spodziewa się, aby w przeciągu tego czasu mogła już być wojna ukończona.

Ogólnie sądzą, że ostatecznie będzie zaprowadzony obowiązek ogólnej służby wojskowej.

Sparaliżowanie handlu w Ameryce.

Berlin. Z Berna donoszą do „Berliner Tageblattu”: Wpływ wybuchu wojny na handel Stanów Zjednoczonych z Europą, jak zapewniają ze strony dobrze poinformowanej, przybrał już formy bardzo ostre. Mimo wzajemnych ubezpieczeń zamknięcie morza jest prawie zupełne, a właściciele okrętów wstrzymali całkiem wywóz zamorski. Kursują jedynie nieamerykańskie okręty, przewożące towary do własnych krajów. W dokach i magazynach nagromadziły się wprost góry towarów, mimo, iż na zachód wywozi się tylko środki żywności. Około 100.000 wagonów stoi zapelnionych, zajmując blisko 100 kilometrów w szyn. Wiele fabryk, mimo otrzymania licznych zamówień wstrzymało pracę, nie mogąc wytworzonego towaru wywieźć. W miastach wystąpiły trudności aprowizacyjne z braku środków przewozowych, w ślad za nimi zaś pojawiła się drożyzna.

Flota ententy.

Berlin. Z Londynu donoszą do „Amsterdamer Handelsblad”: Donoszą tu, że okręty wojenne państw koalicyjnych, od czasu wypowiedzenia Niemcom wojny przez Amerykę, mogą swobodnie zawijać do portów amerykańskich i odpływać z nich, bez jakiegokolwiek ograniczeń. Mówi się tu o nadzwyczajnej eskadrze państw koalicyjnych na oceanie Atlantyckim, która przybywa w gościnę do portów amerykańskich.

KOMUNIKATY ANGIELSKIE.

Wiedeń. Komunikat angielski z 10 b. m.: W nocy toczyły się gwałtowne walki na północnych krańcach grzbietu Vimy, gdzie się nieprzyjacieli jeszcze trzymali. Przeciwniak nieprzyjaciela nie powiódł się. Został wyrzucony z pozycji. Wschodnie zbocze grzbietu Vimy zostało opróżnione. Kontrataki odparto.

Nasze wojska zajęły Tapaux i urządziły obronę na północy i na południe od Scarpe.

Wczoraj zostało wziętych ponad 9000 jeńców i 40 armat.

W obszarze Saint-Quentin został nieprzyjacieli wyparty z wysoko położonych terytoriów między Le Verguier a Hargicourt. Walka toczy się dalej na całym froncie.

Po intensywnym ostrzeliwaniu przedsięwzięt nieprzyjacieli ostatniej nocy na ważnym odcinku frontu, na połud. wschód od Ypern gwałtowny atak. Zdolał on dostać się do naszych linii łącznikowych, został jednak znowu wyparty, pozostawiając wielu zabitych.

KOMUNIKAT FRANCUSKI.

Wiedeń. Komunikat francuski z 10 b. m. godz. 11 w nocy: Na północ od Oizy obostrzona czynność artyleryjska. Na połud. od Oizy skierowały nasze baterie niszczyć ogień na niemieckie urządzenia na wschód od Coucy. Na połud. od Ailette ostrzeliwały nieprzyjacieli zacięcie nasze pozycje w odcinku Neuville sur Margival. Na lewym brzegu Mozy w kierunku na Bethincourt wzięliśmy w ogień naszych dział jeden pociąg kolejowy i zniszczyliśmy go zupełnie. Podczas ostatniej walki powietrznych stracił lotnik Renier już piątą, a adiutant Douchy szósty nieprzyjacielski aparat.

Zabiegi pokojowe.

Wiedeń. Tutejszy poseł socjalistyczny Dr Wiktor Adler wyjechał do Sztokholmu, gdzie już bawi przywódca socjalnych demokratów Rzeszy: Seheidemann.

Stanowisko Chile.

Berno. (B. kor.). „Depeche Lyon” donosi z Santiago de Chile: W kołach rządowych zapewniają, że Chile zatrzyma neutralność dopoty, dopóki nie będzie przedmiotem bezpośredniego zaatakowania.

Monopol żywnościowy w Szwecji.

Kopenhaga. B. kor. Ze Sztokholmu donoszą do „Berl. Tidende”: Rozporządzenie królewskie nakazuje zajęcie przez państwo wszystkich znajdujących się w kraju zapasów kukurydzy, ryżu oraz maki kukurydzianej i ryżowej. Brak owsa daje się bardzo odczuwać. W rozmaitych stronach kraju rolnicy nie mogą już używać koni do ciężkich robót, ponieważ brak paszy. Z tego też powodu ograniczono w Sztokholmie ruch wozowy.

KONGRES ŻYDÓW W PETERSBURGU.

Haga. B. Kor. Tutejsze żydowskie biuro kor. donosi, że żydowski komitet centralny zwołał kongres żydów rosyjskich do Petersburga.

Pierwsza mapa Europy z państwem polskim.

W handlu księgarskim ukazała się wydana przez znany zakład kartograficzny G. Freytaga mapa Europy środkowej z nowymi granicami, nakreślonymi — jak zaznacza wydawca — według niemieckich „Kriegs und Friedensziele”.

Na mapie tej uwidoczniła się osobną barwą państwo polskie, utworzone z Kongresówki, jednakże bez sprecyzowanych granic ku wschodowi i północy. Litwa od Kowna i Włno wzdłuż linii frontu bojowego po Ręce oznaczona jest jako nowy obszar państwa niemieckiego. Galicja wraz z obszarem zajętym przez Rosyan, uwidoczniła się jako wyodrębniona.

Z innych zmian terytoryalnych mapa oznacza Belgię północną jako nabytek niemiecki, a południową jako francuski. Część Serbii, Czarnogóra i Albania podane są jako nowe obszary austro-węgierskie, a reszta tych krajów, oraz Dobruża jako terytorium bułgarskie. Rumunia pozostaje nienukluszona. Granice Włoch są niezmienione.

Ze względu na źródło, na podstawie którego powstała nowa mapa, można dopatrywać się pewnego związku między podanymi na niej zmianami terytoryalnymi a niemieckimi warunkami pokoju.

KRONIKA.

Kraków, dnia 12. kwietnia 1917.

W mieście rozpoczęto wiosenne roboty, naprawę zniszczonych bruków, smolewowych gościńców, które jak w ul. św. Tomasza okazały się zupełnie niedużymi, gdyż tak skwarne lata jak niemniej roztopcy czyniły z nich grząską, pełną wybojów i dziur zdradliwych pułapki, odstraszając każdego fiakra i automobilistę przed zapoznaniem się ze smolewem. Nad ul. Łobzowską wiatr unosi tumany wapiennego kurzu, gdyż w braku innego materiału posługiwano się w czasie wojny podgórskim kamieniem wapiennym, którego właścicieli są również przykre tak w czasie słońca jak i posuszy. Wszelkie biadania są jednak bezskuteczne, gdyż trudności dowozu zmuszają do ratowania się tym lichym materiałem.

Zjeżdża Wydział Krajowy, mówi się o zamierzonym przyjeździe Namiestnictwa i Rady szkolnej krajowej. Gościnny Kraków rozpromieniony napływem miłych gości, nie może ich niestety tak przyjąć jakby wypadało. Największą troską jest katastrofalny brak mieszkań, groza zamieszkania na plantach odbiera sen najwerniejszym nawet jego mieszkańcom. Nikt bowiem niepewnym jest dnia ani godziny kiedy gospodarz, z którym od szeregu lat pozostawał w poprawnym stosunku, przysła sądowe wypowiedzenie. Sądźmy zatem, że Namiestnictwo zbadawszy dokładnie sprawę na miejscu poprze uchwałę Rady miejskiej w kierunku ustawowej ochrony lokatorów. Wprowadzonej już w innych krajach monarchii. Prezydent miasta jak słyszymy — dolożył na wszelkie starań, celem przyspieszenia obrony mieszkańców przed nowym typem lichwiarzy mieszkaniowych, jakim obdarzył Kraków, spekulacyjne wojenne czasy. Gardzą nim również uczeni właściciele realności, gdyż odium to niestety spada na wszystkich, bo opinia publiczna uogólnia ten przykry objaw.

Z miasta.

KONFERENCJA APROWIZACYJNA. W sali magistratu krakowskiego rozpoczęły się dziś przedpołudniem narady przedstawicieli miast galicyjskich z reprezentantami centralnego i galicyjskiego Urzędu żywnościowego, oraz namiestnictwa, w sprawie aprowizacji. W obradach biorą udział: z ramienia państwowego Urzędu żywnościowego pułkownik Wallenstorfer i dyr. Dr Aleksander Raczynski, przedstawiciele galicyjskiego Urzędu żywnościowego prezydent prof. Dr Nowak i dyr. Dr Lang, w zastępstwie namiestnika pułkownik hr. Lamezan z kilku referentami, imieniem Wydziału krajowego Dr Jahl, delegaci miasta Lwowa: wicepr. Dr Schiecher i podpułk. Schütze, wszyscy członkowie prezydium m. Krakowa, z ramienia magistratu star. radcy Dr Sikorski i Dr Zawadzki, prezes Związku miast galicyjskich p. Maryewski, wreszcie burmistrz wszystkich większych miast w kraju. Przewodniczy obradom

prez. Dr Leo, który w zagajeniu przedstawił cele konferencji, które streszczają się w omysleńni sposobów zaopatrywania miast w środki żywności w obecnym najcięższym czasie „przednowku”. Następnie przemówił reprezentant centralnego Urzędu żywnościowego pułk. Wallenstorfer, który przedstawił rządowy program aprowizacyjny na najbliższy okres czasu. Kładzie zamierza rozszerzyć działalność publicznych kuchni, ułatwić ludności zaopatrywanie się w mięso, przyspieszać dowóz zboża z Rumunii, które pokryje niedobór naszych zapasów aż do nowych zbiorów. Z kolei przedstawił swoje postulaty przedstawiciele miast, w szczególności Krakowa i Lwowa a zastępcy władz krajowych podali swe zaopatrywania i określili stanowisko. Obszerniejsze sprawozdanie z obrad podamy jutro.

Dziś popołudniu w Towarzystwie Rolniczym odbędą się dalsze narady w sprawie aprowizacji wsi.

ŻYWIENIE NAJUBOŻSZEJ LUDNOŚCI. Wczoraj odbyło się pod przew. prez. Dr Leo posiedzenie połączonych sekcji dobroczynnej ze skarbowa, na którym uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wnioski w sprawie żywienia najuboższej ludności sposobem darmym lub za bardzo niską płać. Sekcje zaprosiły na razie do dyspozycji prezydium miasta kredyt w kwocie 20.000 koron.

ODROZCZENIE POWOLANIA POD BRON. Wydział wojskowy magistratu przypomina, że terminy powołania do służby w pospolitem ruszeniu, wyznaczone w ogłoszeniu powołania „S.1” z dnia 29 marca 1917 dla pospolitaków uznanych za zdalnych przy przeglądzie „S” urodzonych w latach od 1872 do 1891, zmieniło ministerstwo obrony krajowej reskryptem z 7 kwietnia b. r. w ten sposób, iż tylko pospolitacy urodzeni w r. 1887, 1888, 1889, 1890 i 1891 mają się jawnie do służby w dniu 16 kwietnia b. r. natomiast pospolitacy urodzeni w latach 1872 do włącznie 1886 mają się jawnie do służby dopiero w dniu 14 maja b. r. — Wolno jednak pospolitakom z roczników 1872—1886 narukować już w terminach pierwotnie oznaczonych w którym to razie będą oni na swoje życzenie w czynnej służbie pozostawieni. — Pospolitacy z roczników 1872 do 1886, którzy zapóźno dowiedzieli się o powyższym zmianie terminu, i wskutek tego narukowali przedwcześnie t. j. przed 14 maja b. r. będą na swą prośbę aż do tegoż dnia urlopowani.

NOWA ORGANIZACJA HANDLU BYDŁEM. Wczoraj odbyło się posiedzenie Komisji administracyjnej pod przew. prez. Dr Leo, — Komisja obradowała nad sprawą klucza rozdziału pomiędzy rzeźników zwierząt rzeźnych, które ma dostarczać już od 16-go b. m. w miejsce hadlary galie. Zakład obrotu bydłem i uchwalia ten klucz na podstawie referatu naczelnika akcyz Dr Zawadzkiego. Komisja wyraziła obawę z powodu niedomagań, jakie się mogą objawić w aprowizacji z przyczyn, iż tak wielkie przyobrażenie w handlu zwierzętami rzeźniami ma się dokonać w ciągu kilku dni bez odpowiedniego czasu przejściowego, który powinien wynosić przynajmniej dwa tygodnie i uchwalia wnieść petycję do Urzędu żywnościowego przy namiestnictwie o odroczenie wprowadzenia w życie nowych przepisów o obrocie bydłem do maja b. r.

REKWIZYCJA DACHÓW KOŚCIELNYCH. Piszą nam: Często się czyta obecnie w dziennikach o zjednoczeniu blach miedzianych z dachów naszych kościołów. Wobec tego zapytać się godzi, dlaczego nie zastosowano tej samej procedury do dachu budynku „Wiener Bank-Verrein” w Wiedniu, który jest grubo kryty miedzią.

PEKNIĘCIE RURY WODOCIĄGOWEJ. Magistrat komunikuje: Ubiegłej nocy pękła rura wodociągowa 650 m/m średnicy, prowadząca wodę z Bielna do zbiornika. — Do zaopatrywania miasta w wodę służą zapas wody znajdujący się w zbiornikach oraz woda pompowana z wodociągu rezerwowego. Woda ta jednak nie wystarcza do zaopatrzenia całego miasta w dostateczną ilość wody, z tego powodu w wyżej położonych dzielnicach zwłaszcza na wyższych piętach budynków, musi się dać odczuwać brak wody. Podjęte natychmiast roboty około wymiany rury będą dziś w nocy zakończone.

ZWOLNIENIA NAUCZYCIELI OD WOJSKA W sprawie zwolnień nauczycieli od służby wojskowej, komunikuje Zarząd Naczelny Związku Polskiego Nauczycielstwa, że w myśl rozporządzenia ministerstwa wyznani i oświaty z d. 13 grudnia 1916 roku do c. k. Rady szkolnej kraj. a przesłano Radom szk. okręgowym d. 12 stycznia b. r., mogą wszyscy nauczyciele uznani za zdalnych do służby wojsk. przy ostatnim przeglądzie a reklamowani przez swą władzę, żądać od dotychczas Rad szkolnych okręgowych potwierdzenia tejże reklamacji, z prawem wyzeikowania na jej rozstrzygnięcie. Pismo takie zwalnia nauczycieli od zgłoszenia się do szeregów w d. 16 kwietnia ewent. 2 maja i to na przeciąg czasu sześciotygodniowy, poczem może być prolongowany.

NOWE SZTUKI TEATRALNE. Dnia 5 b. m. w krakowskim kole artystyczno-literackim wobec zaproszonych gości ze sfery literackiej odczytał p. Mieczysław Smolarski, autor „Ogrodu przed burzą” i „Pięści i śpiewów rycerskich” tragedję swoją p. t. „Kleopatra”. Rzecz rozgrywa się pod śmiej Cezara, na tle miłości Antoniusza do królowej Egiptu, Bohaterowie oboje spragnieni czynu i wielkości, giną wreszcie zwałeni potęgą Rzymu, a nad ich zwłokami jako symbol przyszłości pojawia się postać no-

wego Cezara-Oktawiana. Podczas zebrania odbyła się konferencja literacka.

Z TOW. NUMIZMATYCZNEGO. W piątek dnia 13. b. m. o godz. 6 wieczorem odbędzie się w hotelu francuskim zebranie członków Towarzystwa. Podczas zebrania mówić będzie Dr. Tadeusz Szydłowski na temat: Polska kultura na ziemiach Rusi Czerwonej.

Z KRAK. KLUBU SZACHISTÓW. Wydział Klubu zawiadamia członków klubu i uczestników turnieju, że rozdanie nagród zwycięzcom turnieju szachowego nastąpi dnia 14 b. m. t. j. w sobotę o godzinie 6-tej wieczorem. W turnieju brało udział kilkunastu graczy.

Z Polski i ze świata.

WYBORY W KRÓLESTWIE. W Sieradzu do Rady miejskiej wybrano 12 chrześcijan i 6 żydów. Do prezydium Rady i na członków magistratu wybrano wyłącznie chrześcijan. — Ze Zduńskiej Woli donoszą do pism żargonowych: Na zasadzie porozumienia się komitetów polskiego z żydowskim, wybrano do Rady miejskiej 8 żydów, 6 Polaków i 4 Niemców.

STRAJK W WARSZPATACH WOJSKOWYCH WARSZ. Z powodu strajku w warsztatach wojskowych warszawskich wydał gub. v. Erzdorff d. 7 b. m. następujące obwieszczenie: „Wśród strajkujących robotników warsztatów wojskowych znajduje się duża liczba byłych członków armii rosyjskiej, którym dotychczas przynależała była ulga przebywania w obrębie okupacji. Podczas gdy podlegali wywiezieniu do niemieckich obozów jeńców. Ulga powyższa była zgodna z rozporządzeniem urzędu gubernialnego z dnia 19 czerwca 1916 r. z zastrzeżeniem, że byli członkowie armii nie przedsięwzięli nie takiego, co mogło zagrażać bezpieczeństwu kraju i wojsk walczących. Ponieważ strajkujący byli członkowie armii wykroczyli przeciw powyższemu zastrzeżeniu, dnia 10 kwietnia rozpocznie się aresztowanie i wysyłanie ich do Niemiec, o ile nie powrócą do tego dnia do pracy”.

POLUBOWNE ZAŁATWIENIA SPORÓW. W „Kur. warsz.” czytamy: Wydano nowe przepisy w sprawie urzędu pojednawczego, powołanego do polubownego załatwienia sporów między właścicielami domów a lokatorami, oraz między właścicielami sum hipotecznych a dłużnikami. Według informacji „Deutsche Warsch. Ztg.” obie strony, pod rygorem 100 marek grzywny, nakładanej przez prezydium policji, stać się muszą na wezwanie urzędu pojednawczego. Za udzielenie nie odpowiadających rzeczywistości wyjaśnień grozi kara do 1.000 marek. Urząd pojednawczy składa się z przewodniczącego (prawnika), jego zastępcy, oraz kilku członków, mianowanych przez magistrat, który zarządza urzędem.

EKSPEDYCJA ŻYDOWSKA DO BIEGUNA. Pod tyt. „Ekspedycja żydowska do bieguna północnego” donosi żargonowy „L. Volk”: Wydawca rosyjsko-angielskiego czasopisma „Northern Review”, zyd. Isaak Elifart organizuje na koszt własny ekspedycję do bieguna północnego, w celu otwarcia „drogi handlowej między Dżemalą a Mergazą. Ekspedycja będzie miała do rozporządzenia 3 okręty. — Dla potrzeb religijnych zabrano rodziny bożniczne.

O EMIGRACJI ŻYDÓW z Królestwa Polskiego wygłosił pogadankę sekretarz warszawskiej gminy żydowskiej, adw. Rafał Kempner, który stwierdził przedewszystkiem, że emigracja nie rozwiąże sprawy żydowskiej w Polsce i na poparcie tego twierdzenia przytoczył szereg danych statystycznych, które — zdaniem jego — stwierdzają słuszność tego twierdzenia. A więc w latach 1890 do 1910 wyemigrowało do Ameryki 1 milion 74 tysiące żydów na ogólną ilość ośm milionów żydów, zamieszkanych w Europie. Z sześciu milionów żydów w państwie rosyjskiem wyemigrowało 765 tysięcy. Wśród tych emigrantów 67 proc. stanowili rzeźmiśnicy. — Przyczyną tej emigracji było — według p. Kempnera — przesładowanie żydów w Rosyi, a więc czynnik niernormalny, który po ustaniu zmniejszył rozmiary emigracji żydowskiej. Dla rozwiązania kwestyi żydowskiej w Polsce domaga się p. Kempner aby rząd polski zajął się polepszeniem stanu materialnego ludności żydowskiej.

SOLSKI DYREKTOREM TEATRU W WARSZAWIE. Jak się dowiaduje „Ill. Kur. codz.” spółka artystyczna, prowadząca Teatr Polski w Warszawie, rozwiązała kontrakt z dotychczasowym dyrektorem p. Sztiffmannem, który, jak wiadomo, przebywa obecnie w Moskwie i postanowiła kierownictwo tej sceny oddać b. dyrektoriowi teatru krakowskiego p. Ludwikowi Solskiemu.

BONY W DĄBROWIE GÓR. Magistrat Dąbrowy gomiczej wypuścił bony pieniężne wartości 3, 5, 10, 15, i 50 kop. Bony te mają na celu zastąpić brak drobnej monety.

O PRZYŁĄCZENIE KSIĘSTWA CIESZYŃSKIEGO. W komisji parlamentarnej Koła polskiego postawie Bojko i Średniawski zażądali imieniem klubu posłów ludowców, aby Koło domagało się przyłączenia księstwa cieszyńskiego do wyodrębnionej Galicji. Komisja oświadczyła, że sprawą tą zajmie się przy końcu obrad nad projektem wyodrębnienia Galicji, a więc jeszcze przed zebraniem się Koła.

ROZDZIAŁ AGEND MINIST. HANDLU. B. kor. donosi z Wiednia: Generalny komisaryat dla gospodarstwa wojennego i przejściowego przyłączony został do dotychczasowej sekcji dla handlu i żeglugi. Nadto sekcję przemysłową połączono z sekcją dla polityki handlowej

i żeglugi. Kierownictwo nad tą całą grupą oddane będzie szefowi sekcji, który równocześnie jest generalnym komisarzem dla spraw gospodarstwa wojennego i przejściowego.

Minister handlu zamianował fachowych współpracowników generalnego komisaryatu, między innymi sekretarza izby handlowej i przemysłowej we Lwowie Dra Władysława Stęszewicza.

KATASTROFA NA DUNAJU. Parowiec „Viktoria” (własność francuskiego tow. akc.) zderzył się w nocy z d. 10 na 11 b. m. koło Alsó—Feteny z parowcem osobowym „Zriny” (Tow. żegluga dunajowej). Przednia część okrętu „Zriny” poczęła po kilku minutach tonąć, wskutek czego kilka osób wpadło do wody. „Zriny” odpłynął z Budapesztu z 480 podróżnymi, jednak na stacjach pośrednich przed zerwaniem wysiadła znaczniejsza liczba osób; 384 osób natychmiast przeniesiono w bezpieczne miejsce.

Jak donoszą dzienniki budapeszteńskie według dorozącego stwierdzenia zginęło trzydziestu podróżnych. — Około 90 osób w natłoku odniosło rany. W uzupełnieniu rozmiarów katastrofy, do dzienników wiedeńskich donoszą z Budapesztu, że w czasie katastrofy na Dunaju zginęło znacznie więcej osób, bo około 80. Przyczyną katastrofy miał być brak światła sygnałowych na parowcu. Zderzenie wywołało na parowcu ogromną napikę. Kilka osób zdeptano na śmierć. Mimo paniki zdołano jednak ocalić kilkadziesiąt osób.

JESZCZE ZIMA. Z Berlina donoszą, że dnia 11 b. m. o godzinie 6 rano nawiedziła Berlin wielka burza. Także z innych miejscowości Niemiec donoszą o burzach śniegowych i znacznym ochłodzeniu się temperatury.

WYLEWY. Z powodu gwałtownych opadów wszystkie rzeki we wschodnich Prusach wezbrały. Tyłza stoi pod wodą. — Niemni i Wisła szeroko wylały. Kilka osób utonęło.

GODNA UZNANIA DEKLARACJA. Urzędnicy sądu pokoju w Będzinie zawarli między sobą umowę, która polega na tem, że każdy, podpisując odpowiednią deklarację, zobowiązuje się słowem honoru, iż do końca obecnej wojny nie będzie palił tytoniu. W razie naruszenia tej umowy, winny obowiązywać jest wpłacić na cel dobroczynny według własnego uznania 10 rubli.

MIKOŁAJ II. Obecnie, gdy car Mikołaj został usunięty, podają pisma rosyjskie szereg ciekawych wiadomości. I tak znajdujemy w „Riecz” o carze i wpływie carowej następujące dane:

„Człowiek słaby, bez odrobiny woli, wrażliwy na wszystkie obce wpływy, nie umiał w życiu nigdy zdobyć się na tyle odwagi, aby powziąć samostnie jakąkolwiek energiczną decyzję. Będąc przekonany o konieczności zastosowania jakiegokolwiek środka, postanawiał wręcz przeciwnie, o ile skłoniła go do tego jakakolwiek z osób zainteresowanych. Cały autorytet cara spoczywał właściwie w rękach małżonki jego i serdecznego przyjaciela Rasputina. Carowa wierzyła na nim zawsze wpływ absolutny. Najciekawsze, że w obecności carowej nie odważył się car nigdy na najmniejszą opozycję. Ugiął się zawsze przed jej wolą i jej rozkazem. Co było przyczyną takiego zupełnego opowiadania cara przez swą żonę pozostało bodaj na zawsze tajemnicą. Carowa Aleksandra udawała się bardzo często do kwatery głównej. Wówczas też widziano w jej apartamentach światło do bardzo późnej nocy. Wiedziانو powszechnie, że carowa interesuje się biegiem spraw polityki wewnętrznej i że z jej propozycji wychodziły różne ukazy i nominacje ministrów rosyjskich. Żaden z ministrów nie otrzymał teki bez zgody carowej.

Nadzwyczaj charakterystyczne było zachowanie się cara podczas pierwszych dni rewolucyi. Wiedząc już o tragicznym postanowieniu usunąć go z tronu, car okazywał bardzo mało przejęcia się i był prawie bez apatyczny na wszystko: spał jak najspokojniej, do tego stopnia, że gdy chodziło o wyjazd z Mołajewa do Piotrogradu, trzeba było go budzić, spożywał regularnie obiady, śniadania i wieczerze, nie troszcząc się o nie zgola.

Z Piotrogradu donoszą, że cała służba cara poprosiła go o zwolnienie, a gdy zwolnienia nie chciał udzielić, opuściła go bez skrupułu, motywując krok swój tem, że nie może zostać u pana, którego wyrzeka się cała Rosya”.

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE.

W KOŚCIELE NA SKALCE rozpoczyna się w piątek dnia 13 b. m. tradycyjna septenna ku czci św. Stanisława ze Szczepanowa Biskupa i Męczennika. Co piątek o godzinie 5 rano Msza św. przed jego ołtarzem z nauką.

ODZNACZENIE.

„Wiener Ztg.” ogłasza: Cesarz nadał w uznaniu nadzwyczajnych usług w specjalnym użyciu sekretarzowi najwyższego trybunału kasacyjnego Włodzimierzowi Jabłotnickiemu krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa z dekoracją wojenną.

NADEŚLANE.

Wybór nowel ludowych:

Edmund Zechenter: „Walkowe kochanie”. Gebethner i Sp. Kraków 1917. Cena 3 kor. Też autor: „Z chłopskiej niwy”. Z przedmową Kazimierza Tetmajera. Gebethner i Sp.

Firma: **JOZEF MASSAR** W KRAKOWIE, ul. Floryańska L. 15

poleca na wiosnę i lato: Materyały wełniane i jedwabne, Piłna, Zefiry, Batysty itd. Gotową Konfekcję dziecięcą, Bieleż, Czapczki i Kapelusze

Próbek towarów obecnie nie wysyła się.

Magazyn otwarty od godziny 8-mej rano do 1-szej i od 3-ciej popołudniu do 7-mej wieczór.